

Unió General de Treballadors
de Catalunya

El Síndic de Greuges de la gent gran

LA REALITAT SOBRE LA INDEFENSIÓ DE LES
PERSONES GRANS

Agost 2014

L'ANÀLISI DE LES DADES POBLACIONALS

A Catalunya, a 2013 tenim una població de gent gran que se situa en 1.203.465 persones. La població total a Catalunya és de 7.553.650 persones i a Espanya de 47.129.783 persones.

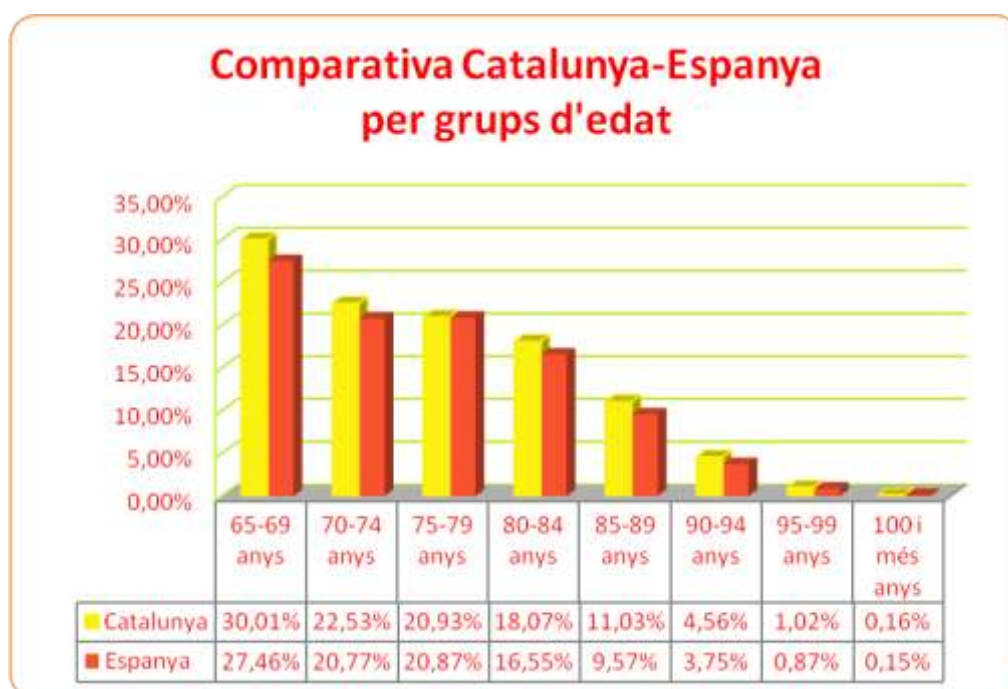
Comparativa gent gran Catalunya i Espanya per grups d'edat

	65-69 anys	70-74 anys	75-79 anys	80-84 anys	85-89 anys	90-94 anys	95-99 anys	100 i més anys	TOTAL
Catalunya	361.120	271.091	251.930	217.507	132.782	54.871	12.287	1.877	1.203.465
Espanya	2.289.339	1.731.551	1.739.868	1.379.673	798.065	312.427	72.851	12.087	8.335.861

Font: Institut Nacional d'Estadística. Dades definitives explotades a gener de 2013

Unitat: persones

Aquest grup de població en els darrers anys ha anat creixent, de manera que des de 2002 a 2013 el percentatge de persones grans ha augmentat en 1,52 punts percentuals.

Població per grups d'edat. Catalunya. Comparativa 2002-2013

		Menys de 20 anys	20 a 39	40 a 59	60 a 79	80 i més	TOTAL
2002	Milers	1.252	2.159	1.726	1.148	275	6.559
	Percentatges	19,08	32,91	26,31	17,50	4,19	100,00
2013 (*)	Milers	1.523	2.017	2.165	1.309	424	7.439
	Percentatges	20,47	27,11	29,11	17,60	5,71	100,00

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Estimacions de població

* Les xifres del 2013 són dades avançades i estan vigents fins que siguin substituïdes per les estimacions postcensals definitives

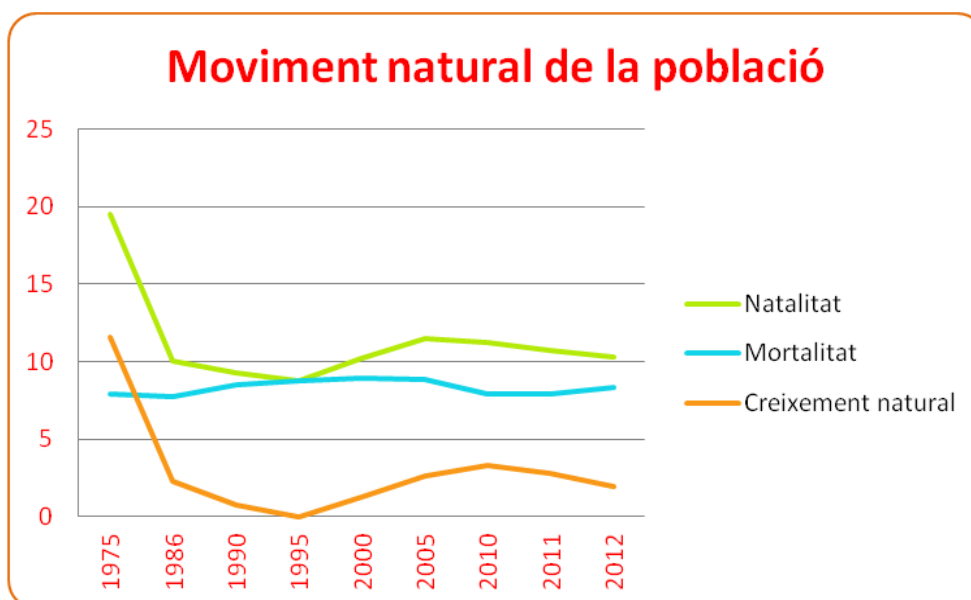
Com podem comprovar en el següent gràfic, després del boom del creixement natural de la població dels anys 70, aquest va anar descendint fins a la primera dècada del s. XXI on el creixement natural va tornar a créixer i la mortalitat va disminuir, amb excepció de l'any 2012 en que va remuntar.

Moviment natural de la població. Taxes per 1000 habitants. Catalunya

	Natalitat	Mortalitat	Creixement natural
2012	10,28	8,32	1,96
2011	10,76	7,93	2,83
2010	11,23	7,89	3,33
2005	11,49	8,83	2,66
2000	10,22	8,91	1,31
1995	8,82	8,79	0,03
1990	9,30	8,52	0,78
1986	10,09	7,77	2,32
1975	19,50	7,90	11,60

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

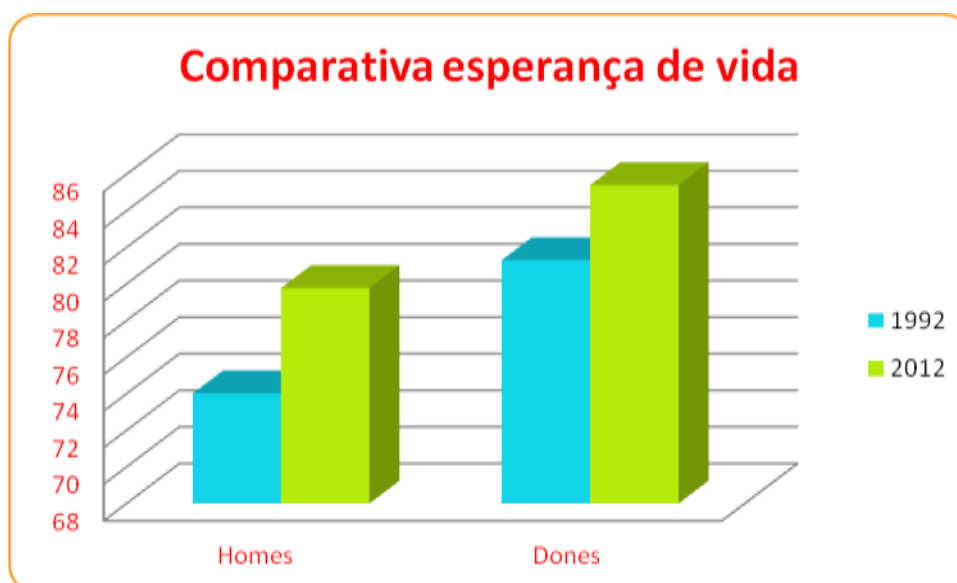

Veiem també que, en 20 anys, l'esperança de vida en les edats més elevades ha augmentat en tots els trams d'edat. Tenim que en el tram de 60 anys és en el que s'ha produït un augment més gran de 3,02 punts percentuals, però en el tram de 90 anys, que és on l'augment ha estat menys significatiu, també s'ha donat un augment de 0,55 punts percentuals.

Esperança de vida a diferents edats. Catalunya. Comparativa 1992-2012

Edats		0 anys	10 anys	20 anys	30 anys	40 anys	50 anys	60 anys	70 anys	80 anys	90 anys
2012	Homes	79,78	70,10	60,20	50,42	40,70	31,34	22,69	14,91	8,36	4,04
	Dones	85,41	75,70	65,77	55,88	46,05	36,48	27,21	18,29	10,31	4,80
	Total	82,65	72,96	63,04	53,21	43,45	33,99	25,07	16,77	9,54	4,58
Edats		0 anys	10 anys	20 anys	30 anys	40 anys	50 anys	60 anys	70 anys	80 anys	90 anys
1992	Homes	74,02	64,70	55,03	45,92	36,85	27,90	19,67	12,59	7,05	3,69
	Dones	81,31	71,92	62,09	52,39	42,75	33,25	24,13	15,61	8,51	4,17
	Total	77,67	68,32	58,58	49,21	39,87	30,68	22,05	14,31	7,97	4,03

Font: Departament de Salut i Idescat

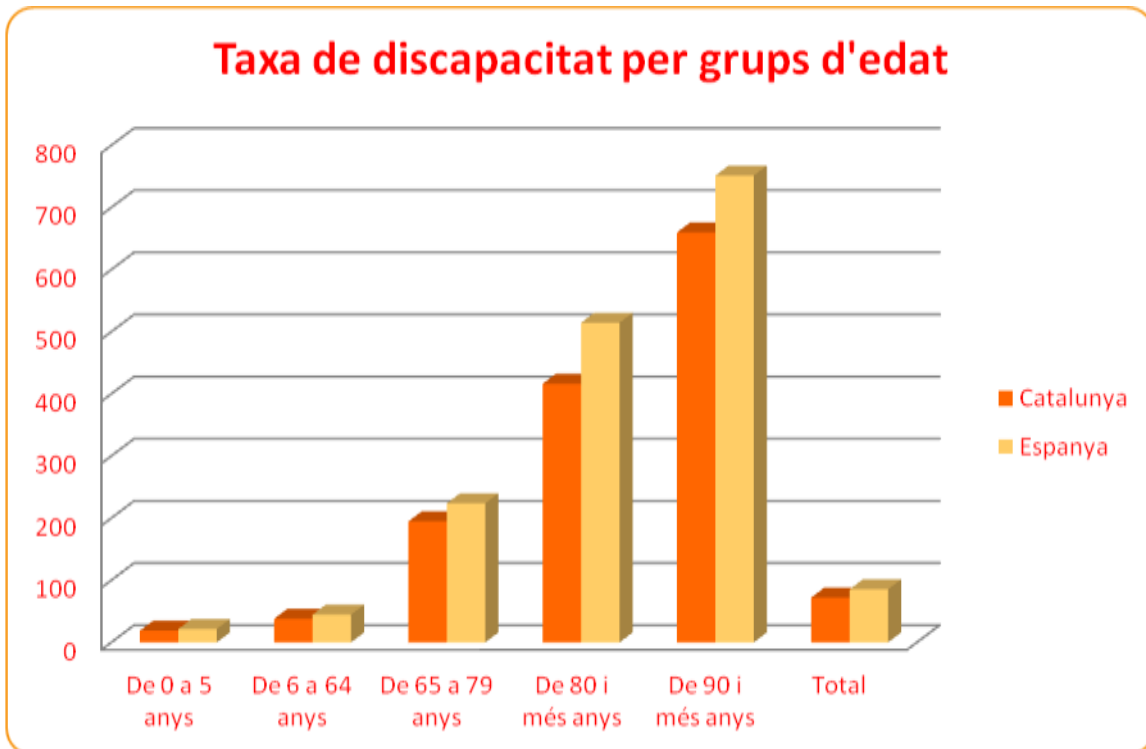
Una altra dada molt interessant és la de la taxa de discapacitat de la població per grups d'edat. I ens adonem que a partir dels 65 anys, les xifres augmenten de manera exagerada

Població amb discapacitat. 2008. Taxa de discapacitat per grups d'edat

	Catalunya	Espanya
De 0 a 5 anys	19,0	21,5
De 6 a 64 anys	38,2	44,8
De 65 a 79 anys	194,9	223,9
De 80 i més anys	416,5	514,6
De 90 i més anys	660,0	751,5
Total	72,3	85,5

Unitats: per mil habitants

Font: Idescat a partir de l'Enquesta sobre discapacitats, autonomia personal i situacions de dependència de l'INE

Per últim, amb aquesta darrera taula podem observar, mitjançant la “Encuesta de Presupuestos Familiares” (dades de població espanyola), que fa evident que des de 2007 a 2013 ha augmentat el percentatge de llars on es cobren prestacions per desocupació o d’altres tipus i pensions, ja siguin contributives i no contributives. Alhora, ha disminuït el percentatge de llars que treballen per compte propi o per compte aliè. Amb aquestes dades és fàcilment extrapolable el que es percep socialment, i és que amb la crisi creix el nombre de famílies que depenen de la pensió dels avis i de les àvies i que els reagrupaments familiars també augmenten, és a dir, les famílies tornen a fer-se càrrec de la gent gran que estava en residències.

Tot aquests factors poden ser doncs, la causa de que els casos de maltractament a la gent gran hagi augmentat en els darrers anys, especialment en els que coincideixen amb el període de recessió i crisi econòmica.

Encuesta de Presupuestos Familiares. Base 2006

Distribución de hogares y personas (en porcentaje). Censo 2011

Hogares y personas según principal fuente de ingresos del hogar (%)

Unidades: Porcentaje

	Hogares	
	2013	2007
Trabajo por cuenta propia	10,00	12,93
Trabajo por cuenta ajena	45,70	52,02
Pensiones contributivas y no contributivas (jubilación, invalidez, viudedad, etc.)	33,75	30,69
Subsidios y prestaciones por desempleo y otros subsidios y prestaciones sociales regulares	8,33	2,25
Rentas de la propiedad y del capital y otros ingresos regulares	1,93	1,43

Notas:

1) Sólo hogares que perciben ingresos.

EL MALTRACTAMENT EN LA GENT GRAN. TIPUS

- ✓ Segons l'OMS, el maltractament a la gent gran es pot definir com “**un acte únic o repetit que causa mal o patiment a una persona d'edat o la manca mesures apropiades per evitar-ho que es produeix en una relació basada en la confiança**”.
- ✓ Pot adoptar diverses formes:
 - Maltractament físic.
 - Maltractament psíquic emocional o sexual.
 - Negligència.
 - Abandó.
 - Abús de confiança en qüestions econòmiques explotació financera
 - Assetjament immobiliari.
 - Obstinació diagnòstica. Realització de proves diagnòstiques, per augmentar el coneixement sobre la patologia o situació clínica d'un pacient, sense que es prevegi que vagi a tenir una posterior traducció en beneficis reals per aquest.
 - Obstinació terapèutica. Utilització de medis desproporcionats per prolongar artificialment la vida biològica d'un pacient amb malaltia irreversible o terminal.
 - Vulneració de drets en general.
- ✓ És un problema de salut de primer ordre. Existeix a tots els països en desenvolupament i desenvolupats però no es notifica suficientment arreu del món. Només en alguns països desenvolupats hi ha taxes o estimacions que se situen entre un 1% i un 10%.
- ✓ A casa nostra, només es detecta un de cada cinc casos.
- ✓ Encara que existeix des de sempre, el seu abordatge és relativament nou en comparació a altres maltractaments com el de gènere i la infància.
- ✓ **L'allargament de l'esperança de vida i l'envelliment de la poblacional, fan que augmentin els casos de maltractes.**
- ✓ El període de **crisi econòmica** pel qual estem passant, **augmenta** el nombre de **casos** en què les **persones grans són retornades a l'àmbit familiar** i depenen de les cures de la família.

- ✓ Comptem amb lleis, normatives i protocols però no amb recursos específics. No hi ha equipaments especialitzats com les cases d'acollida per dones o infants.
- ✓ S'aprofiten altres serveis genèrics per la gent gran com els centres de respir, residències, etc.
- ✓ A la gent gran li falta informació sobre els seus drets i els recursos que existeixen per fer-los complir.

ÀMBITS ON ES POT DONAR EL MALTRACTAMENT

- ✓ **Familiar.** La major part dels maltractaments es donen en aquest àmbit
- ✓ **Institucional.** Personal sense formació qualificada, ràtio pacients- personal, condicions dels centres, tracte donat, infantilització, etc.
- ✓ **Social.** Marginació social, imatge estereotipada.
- ✓ **Estructural.** Manca de polítiques i recursos socials, de salut i jurídics (discriminació, sexisme, marginació i exclusió social), pensions baixes, barreres arquitectòniques, llistes d'espera, etc

PER TOTS AQUESTS MOTIUS EXPOSATS,
DENUNCIEM LA INEXISTÈNCIA DE LA FIGURA DEL
DEFENSOR DE LES PERSONES GRANS

EL SÍNDIC-DEFENSOR DELS INFANTS I ADOLESCENTS, UN MODEL A SEGUIR

- ✓ A Catalunya existeix la figura de l'Adjunt al Síndic de Greuges responsable de la defensa dels drets dels infants i adolescents.
- ✓ La tasca d'aquesta persona és **defensar els drets d'aquest col·lectiu** davant de l'Administració pública (el Govern, els ajuntaments, el Parlament de Catalunya), **escoltar les seves queixes** si és que viuen una situació que es considera injusta, valorar-la i investigar si cal que el Govern o els ajuntaments actuïn per resoldre la situació.
- ✓ Es treballa sota el principi de confidencialitat i sempre que s'hagi d'intervenir davant d'administracions públiques, mai responem a queixes o problemes d'origen privat en què les administracions no hi tenen res a veure.
- ✓ El 9 de gener de 2012, el Síndic de Greuges va entregar al Parlament el segon **Informe anual sobre els drets de l'infant**. Aquest informe dona compliment a l'article 29.2 de la Llei dels drets i les oportunitats en la infància i adolescència.
- ✓ A part de l'Informe Anual i dels informes extraordinaris, el Síndic també elabora altres documents relacionats amb el món dels infants, com estudis, protocols, declaracions, etc.
- ✓ A més també es va impulsar la creació del Consell Assessor Jove, que dirigeix i coordina l'adjunta per a la defensa dels drets dels infants i els adolescents i que està **format íntegrament per joves de 14 i 15 anys**, amb la finalitat de debatre i copsar la seva opinió sobre qüestions diverses que afecten avui els drets dels infants i els joves i en les quals la institució ja està treballant. L'objectiu és **incorporar la perspectiva dels adolescents** en l'orientació de les actuacions que porta a terme la institució.

PER TOT AIXÒ, SOL·LICITEM AL SÍNDIC DE GREUGES LA CREACIÓ DE LA FIGURA DEL SÍNDIC DE LA GENT GRAN

